

Oikeustieteen valintakoe 2014, tehtävien arvosteluperusteet

.....

TEHTÄVÄ 1. (0-10 p.)

Aineistotehtävä

Vastaukset ja pisteytys:

- a) Arin perivät tyttärentyttäret. (1 p.) Kummankin perintöosuus on $\frac{1}{2}$. (1 p.)

Sovelletut säännökset ovat perintökaari (PK) 1 luku 1 ja 2 §:t sekä 2 luku 1 §.

Pisteiden saaminen tehtäväkohdasta edellyttää, että sovelletut säännökset on merkitty sellaisella tarkkuudella, että se osoittaa vastauksen perustuvan annetun aineiston ymmärtämiseen.

Täysin oikein merkityt perilliset oikeuttavat yhteen pisteeseen. Osittain oikein merkityistä perillisistä ei hyvitetä osapisteitä. Oikeille perillisille täysin oikein merkityt perintöosuudet oikeuttavat yhteen pisteeseen. Osittain oikein merkityistä perintöosuuksista ei hyvitetä osapisteitä.

- b) Benin perivät äiti ja sisarentyttäret. (1 p.) Äidin osuus on $\frac{1}{2}$ ja sisarentytärien kumpaisenkin $\frac{1}{4}$. (1 p.)

Sovelletut säännökset ovat PK 1:1, 1:2 ja 2:2.

Pisteiden saaminen tehtäväkohdasta edellyttää, että sovelletut säännökset on merkitty sellaisella tarkkuudella, että se osoittaa vastauksen perustuvan annetun aineiston ymmärtämiseen.

Täysin oikein merkityt perilliset oikeuttavat yhteen pisteeseen. Osittain oikein merkityistä perillisistä ei hyvitetä osapisteitä. Oikeille perillisille täysin oikein merkityt perintöosuudet oikeuttavat yhteen pisteeseen. Osittain oikein merkityistä perintöosuuksista ei hyvitetä osapisteitä.

- c) Carlin perii ennen kuolinhetkeä siitetty lapsi, jos tämä syntyy elävänä. Muussa tapauksessa perii puoliso. Molempien perintöosuus toteutuessaan on $\frac{1}{1}$. (2 p.)

Sovelletut säännökset ovat PK 1:1, 2:1 ja 3:1.

Pisteiden saaminen tehtäväkohdasta edellyttää, että sovelletut säännökset on merkitty sellaisella tarkkuudella, että se osoittaa vastauksen perustuvan annetun aineiston ymmärtämiseen.

Tehtäväkohdassa yhteen pisteeseen ovat oikeuttaneet vastaukset, joissa on todettu siitetyn lapsen perivän isänsä perintöosuudella $\frac{1}{1}$, jos hän syntyy elävänä. Muista osittain oikeista tiedoista ei ole hyvitetty pisteitä.

- d) Danin perivät äidinäiti, isänisä ja äidinisän poika. (1 p.) Perintöosuudet ovat äidinäiti $\frac{1}{4}$, isänisä $\frac{1}{2}$ ja äidinisän poika $\frac{1}{4}$. (1 p.)

Sovelletut säännökset ovat PK 2:3 ja 2:5.

Pisteiden saaminen tehtäväkohdasta edellyttää, että sovelletut säännökset on merkitty sellaisella tarkkuudella, että se osoittaa vastauksen perustuvan annetun aineiston ymmärtämiseen.

Täysin oikein merkityt perilliset oikeuttavat yhteen pisteeseen. Osittain oikein merkityistä perillisistä ei hyvitetä osapisteitä. Oikeille perillisille täysin oikein merkityt perintöosuudet oikeuttavat yhteen pisteeseen. Osittain oikein merkityistä perintöosuuksista ei hyvitetä osapisteitä. Vastauksista, joissa valtiolle on ohjattu osa perinnöstä (PK 5:1), ei ole hyvitetty pisteitä, vaikka perilliset olisi merkitty oikein.

- e) Pojan maksettava vero on 2 500,00 €. (1 p.). Serkun maksettava vero on 2 100,00 €. (1 p.)

Poika kuuluu veroluokkaan I. Veron vakioerä 40 000 eurosta on 1 500 euroa, johon lisätään 10 % 10 000 eurosta. Pojan maksettava vero on siten (1500 + 1000) 2 500,00 €.

Serkku kuuluu veroluokkaan II. Veron vakioerä 20 000 eurosta on 100 euroa, johon lisätään 20 % 10 000 eurosta. Serkun maksettava vero on siten (100 + 2000) 2 100,00 €.

.....

TEHTÄVÄ 2. (0-10 p.)

Heikki Kulla ja Mikael Koillinen: Julkisuus ja henkilötietojen suoja viranomaistoiminnassa, s. 82-83

Vastaukset ja pisteytys:

1. *Viranomainen on toimivaltainen antamaan ulkopuoliselle taholle luvan tiedon saamiseen niistä salassa pidettävistä asiakirjoista, jotka sillä on hallussaan. (1p.)*
 2. *Lupa on yksittäistapauksellinen. (1 p.)*
 3. *Lupa voidaan antaa yksityiselle tai toiselle viranomaiselle. (1p.)*
 4. *Luvan antamisen edellytyksenä on, ettei sitä ole kielletty muualla laissa olevalla erityissäännöksellä. (1p.)*
 5. *Luvan antaminen on sidottu laissa tiukkoihin edellytyksiin. Tietoja voidaan antaa ainoastaan tieteellistä tutkimusta, tilastointia tai viranomaisen suunnittelu- tai selvitystyötä varten. (1p.)*
 6. *Edellytyksenä on, ettei tiedon antaminen ilmeisesti loukkaa niitä etuja, joiden suojaksi salassapito on säädetty. (1p.)*
 7. *Viranomainen ratkaisee lupa-asian oikeusharkinnalla. (1p.)*
 8. *Lupaharkinnassa on otettava huomioon myös lupaan liitettävien ehtojen ja määräysten vaikutus sekä myös tieteellisen vapauden turvaaminen. (1p.)*
 9. *Tiedot on yleensä annettava, jos pyynnön tueksi on esitetty tarpeellisuutta osoittavia vartenotettavia syitä... / Lähtökohtaisesti lupa on myönnettävä, mikäli luvan hakija on esittänyt pyynnön tueksi asianmukaiset syyt... ..eikä luovuttamisesta objektiivisesti arvioiden voi aiheutua salassa pidettävän edun loukkausta. (1p.)*
 10. *Oikeuskäytännössä lupahakemus on katsottu voitavan hylätä, mikäli tutkimuksen toteuttamiseen ja tieteellisyteen liittyy olennaisia puutteita. (1p.)*
-

TEHTÄVÄ 3. (0-10 p.)

Heikki Kulla ja Mikael Koillinen: Julkisuus ja henkilötietojen suoja viranomaistoiminnassa

Vastaukset ja pisteytys:

A.1 Tietopyyntö koskee osin viranomaisen henkilörekisteriä. *Tietojen luovuttaminen henkilörekisteristä on henkilötietojen käsittelyä, jota koskee lähtökohtaisesti henkilötietolaki 1 p. (esim. s. 103.)*

A.2 Kuitenkin, i) *henkilötietolain* 8 § 4 mom.:n mukaan ii) *oikeudesta saada tieto* ja muusta henkilötietojen luovuttamisesta iii) *viranomaisen* henkilörekisteristä on voimassa, mitä iv) viranomaisten asiakirjojen julkisuudesta säädetään. 1 p. (esim. s. 112.)

A.3 Kyse on siis julkisuuslain mukaisesta tietopyynnöstä. Kirjan mukaan *valitus koskien kielteistä ratkaisua julkisuuslain mukaiseen tietopyyntöön on yleensä tehtävä siihen hallinto-oikeuteen, jonka tuomiopiirissä päätöksen tehneen viranomaisen toimialue on.* 1 p. (s. 63)

Tehtävän b)-osan lukeminen edellyttää tehtävänannon mukaisesti oikean muutoksenhakuelimen nimeämistä (A.3) sekä valinnalle esitettyä perustelua. Lisäksi tehtävänannossa edellytettiin nimenomaisesti sitä, että vastaus perustellaan kiinnittämällä huomiota julkisuuslain (laki viranomaisten toiminnasta, JulkisuusL) ja henkilötietolain väliseen suhteeseen. Perusteluksi riittää arvosteluperusteen A.2. tarkoittama tieto tarkkaan eksplikoituna. Sitä vastoin arvosteluperusteen A.1 tarkoittama tieto ei yksin toimi perusteluksi A.3.:ssa identifioidulle muutoksenhakuelimelle.

B.1 Tehtäväselosteessa viitataan siihen, että ystävä oli halunnut *katsella* listaa. Selosteessa ei mainita, että hän olisi halunnut siitä tietoja JulkisuusL 16.3 §:n tarkoittamilla tavoilla kopiona tai tulosteena tai sen tiedot sähköisessä muodossa. Viranomaisen viittaama säännös koskee vain *tiettyjä tietojen antamistapoja*. Viranomainen on siis tulkinnut säännöstä väärin. Sen oikean kirjassa esitetyn sanamuodon mukaan viranomaisen henkilörekisteristä saa antaa *henkilötietoja sisältävän kopion tai tulosteen tai sen tiedot sähköisessä muodossa*, jollei laissa ole toisin erikseen säädetty, jos luovutuksensaajalla on henkilötietojen suoja koskevien säännösten mukaan oikeus tallettaa ja käyttää sellaisia henkilötietoja. (1 p.) s. 54 ja 155.

B.2 Mikäli henkilötieto rekisteristä annetaan sitä pyytäneelle suullisesti tai rekisteri annetaan nähtäväksi tai jäljennettäväksi, pyytäjältä ei yleensä voida vaatia selvitystä käyttötarkoituksesta tai henkilöllisyydestä (1 p.) s. 46 ja 54.

B.3 Tutkimus tai tilasto tulee julkiseksi valmistuttuaan käyttötarkoitukseensa. (1 p.) s. 34.

B.4 Näin asia on myös silloin, kun tutkimus tai tilasto liittyy keskeneräiseen asiaan (1 p.) s. 34.

B.5 Yleinen tiedonsaantioikeus on jokaisen eli kenen tahansa oikeus saada tieto viranomaisen *julkisesta asiakirjasta* (JulkisuusL 9.1 §). (1 p.) s. 36

B.6 Tämä yleisöjulkisuuden ilmaiseva oikeus on kaikilla yksityisillä ihmisillä kansalaisuudesta riippumatta ja samoin kaikilla oikeushenkilöillä sekä viranomaisilla. (1 p.) s. 36

B.7 Tiedonsaantioikeus on ehdoton, joten viranomaisella ei ole harkintavaltaa asiassa. Esimerkiksi tiedonsaannin tarpeellisuuteen ei pääsääntöisesti voida kiinnittää huomiota. (1 p.) s. 36.

.....

TEHTÄVÄ 4. (0-10 p.)

Anne Kumpula, Tapio Määttä, Jukka Similä ja Leila Suvantola: Näkökulmia monitieteiseen ympäristöoikeuteen, s. 33-34

Vastaukset ja pisteytys:

1. Joustavien normien käyttäminen nykyaikaisen ympäristösääntelyn tyypillinen piirre (1 p.)
2. Joustavat normit saavat lopullisen sisältönsä yksittäistapauksellisissa päätöksentekoprosesseissa (1 p.)
3. Joustavia normeja käytetään ympäristöoikeudessa sekä toistuvasti sovellettaviksi tulevilla ympäristösäädösten keskeissäännöksissä sekä harvoin sovellettaviksi tarkoitetuissa poikkeuslupasäännöksissä (1 p.)
4. Esimerkki poikkeuslupasäännöksestä: luonnonsuojelulain 31 § (1 p.)
5. Esimerkki keskeissäännöksestä: luonnonsuojelulain 65 § (1 p.)
6. Joustavia säännöksiä pidetään joskus ongelmallisena niiden epämääräisyyden ja tulkinnanvaraisuuden vuoksi (1 p.)
7. Joustava sääntely on ympäristölainsäädännössä perusteltua (1 p.)
8. Joustavalle sääntelylle on monia tarpeita (yksilöllisten erityisolosuhteiden huomioon ottaminen, sääntelykohteen dynaamisuus, sääntelykohteiden käyttäytymisen ennakoimisen vaikeus) (1 p.)
9. Joustavat normit jättävät tilaa yhteiskunnallisten arvostusten muutoksen, tekniikan kehityksen ja luonnontieteellisen tiedon muutosten huomioon ottamiselle lainsoveltamisessa. (1 p.)
10. Joustavien normien avulla lainsoveltaja voi sopeutua muuttuneisiin olosuhteisiin (1 p.)

.....

TEHTÄVÄ 5. (0-10 p.)

Anne Kumpula, Tapio Määttä, Jukka Similä ja Leila Suvantola: Näkökulmia monitieteiseen ympäristöoikeuteen.

Vastaukset ja pisteytys:

1. EU:n ympäristösääntelyssä on vahvistunut läpäisyperiaatteen edellyttämä strateginen lähestymistapa. (s. 68)
2. Oikeudellinen ratkaisu koostuu kahdesta eri elementistä. (s. 93)
3. Systemaattinen tulkinta on oikeudellisen tulkinnan lähtökohta. (s. 100)
4. Seuraamusharkinta on tilannekohtaista järjen käyttöä. (s. 107)
5. Rikosoikeus on keskeinen oikeudenala ympäristösääntelyssä. (s. 136)
6. Analogialla tarkoitetaan kahden erilaiselta vaikuttavan asian samaistamista. (s. 101)
7. Viranomaisten päätösten laadun arvioiminen on mahdollista tilastollisen analyysin avulla. (s. 155)
8. Laissa havaitun aukon yhteiskunnallista merkitystä on mahdollista arvioida lainopin menetelmin. (s. 153)

9. Kiperät tulkintatilanteet ovat usein lainsoveltamisen kannalta erityisen kiinnostavia. (s. 140)

10. Sääntelyteorian maailmassa ollaan kiinnostuneita lain toimivuudesta. (s. 149–150)

	Oikein	Väärin
1. _____	X	
2. Oikeudellinen ratkaisu koostuu kolmesta eri elementistä: normi- ja faktapremissi sekä johtopäätös.		X
3. Kielellinen tulkinta on oikeudellisten tekstien tulkinnan lähtökohta.		X
4. _____	X	
5. _____	X	
6. _____	X	
7. _____	X	
8. Lainopin menetelmin ei voida arvioida sääntelyn kehittämiseen liittyvien havaintojen yhteiskunnallista merkitystä.		X
9. Käytännön lainsoveltamisen kannalta kiperiä tulkintatilanteita kiinnostavampia ovat tavanomaiset rutiiniratkaisut (tyyppitapaukset).		X
10. _____	X	

Oikeasta vastauksesta saa 1 pisteen, tyhjästä 0, ja väärästä -1 pistettä. Jotta "Väärin"-vastauksesta saa 1 pisteen, on perustelut oltava oikein. Mikäli perustelut puuttuvat tai ovat virheelliset, vastauksesta saa 0 pistettä. Tehtävän minimipistemäärä on 0 pistettä.

.....

TEHTÄVÄ 6. (0-10 p.)

Kim Talus: Johdatus eurooppalaiseen energiaoikeuteen, luku 2.

Vastaukset ja pisteytys:

1. Asetus velvoittaa suoraan kaikissa jäsenmaissa. (2 p.)
2. Asetus kuuluu johdettuun oikeuteen/sekundaarioikeuteen. (1 p.)
3. Asetus tulee voimaan, kun se on julkaistu EU:n virallisessa lehdessä. (1 p.)
4. Asetusta ei tarvitse eikä saa implementoida osaksi kansallista lainsäädäntöä, vaan sitä sovelletaan sellaisenaan. (1 p.)
5. Kaikki sellaiset täytäntöönpanoa koskevat menettelyt, joiden seurauksena asetusten välitön oikeusvaikutus voi estyä ja niiden samanaikainen ja yhdenmukainen soveltaminen kaikkialla EU:ssa tämän vuoksi vaarantua, ovat perussopimuksen vastaisia. (1 p.)
6. Uuden asetuksen vuoksi kansallista lainsäädäntöä on usein kuitenkin muokattava ja sopeutettava uuteen asetukseen. (1 p.)
7. Usein on niin, että asetukset velvoittavat kansallisia viranomaisia tiettyihin asetuksessa eriteltyihin implementointitoimiin, mikä on eri asia kuin koko asetuksen implementoiminen. (1 p.)
8. Koska asetuksia sovelletaan suoraan ja ne luovat yhtenäisen oikeustilan sen asian osalta, jota asetus koskee, ovat ne kaikkein järkein johdetun EU-oikeuden instrumentti. (1 p.)
9. Asetuksia käytetään esimerkiksi silloin, kun halutaan varmistua, että valtioiden rajat ylittävissä tilanteissa säännöt ovat identtisiä koko unionin alueella. (1 p.)

.....

TEHTÄVÄ 7. (0-10 p.)

Matti Myrsky: Suomen tulovero-oikeus, s.69

Vastaukset ja pisteytys:

- A.1. ansiotuloa on myös etu työsuhteeseen perustuvasta oikeudesta merkitä yhteisön osakkeita tai osuuksia käypää hintaa alempaan hintaan (1 p.)
- A.2. etu on veronalaista siltä osin kuin osakkeen tai osuuden hinnasta saatu alennus on enemmän kuin 10 prosenttia osakkeen tai osuuden käyvästä hinnasta (1 p.)
- A.3. jos etu ei ole henkilöstön enemmistön käytettävissä, saatu alennus on koko määrältään veronalaista tuloa (1 p.)
- A.4. jos siis henkilökuntaosakeanti on suunnattu vain rajatulle piirille, alennus on kokonaisuudessaan veronalaista ansiotuloa (1 p.)
- B.1. veronalaista ansiotuloa on myös etu työsuhteeseen perustuvasta oikeudesta saada tai hankkia yhteisön osakkeita tai osuuksia käypää hintaa vaihtovelkakirjalainan, optiolainan, optio-oikeuden tai muun näihin rinnastettavan sopimuksen tai sitoumuksen perusteella (työsuhdeoptio) (1 p.)

B.2. edun arvoksi katsotaan osakkeen tai osuuden käypä arvo sillä hetkellä, kun työsuhdeoptiota käytetään, vähennettynä verovelvollisen osakkeesta tai osuudesta ja työsuhdeoptiosta yhteensä maksamalla hinnalla (1 p.)

B.3. työsuhdeoptiota katsotaan käytettävän kun verovelvollinen saa tai hankkii sen kohteena olevat osakkeet (1 p.)

C.1. työsuhdeoptioon rinnastetaan sen luovutus (1 p.)

C.2. tällöin edun arvoksi katsotaan se työsuhdeoption luovutushinta (1 p.)

C.3. tai, jos työsuhdeoptio lahjoitetaan, sen käypä arvo, vähennettynä luovuttajan maksamalla hinnalla (1 p.)

TEHTÄVÄ 8. (0-10 p.)

Matti Myrsky: Suomen tulovero-oikeus, s. 52

Vastaukset ja pisteytys:

1. Verotettavan pääomatulon, valtionverotuksen verotettavan ansiotulon ja kunnallisverotuksen verotettavan tulon laskenta koostuu eri vaiheista (TVL 30.2-3 §) (1 p.)
2. Puhdas pääomatulo lasketaan vähentämällä pääomatulosta luonnolliset vähennykset (1 p.)
3. Verovuoden pääomatulo lasketaan vähentämällä puhtaasta pääomatulosta korot (1 p.) sekä
4. TVL:n 59 §:ssä tarkoitettu tulolähteen tappio (1 p.)
5. Verotettava pääomatulo lasketaan vähentämällä verovuoden pääomatulosta aikaisemmilta vuosilta vahvistetut pääomatulolajin tappiot (1 p.)
6. Puhdas ansiotulo lasketaan vähentämällä ansiotulosta luonnolliset vähennykset (1 p.)
7. Valtionverotuksen verovuoden ansiotulo lasketaan vähentämällä puhtaasta ansiotulosta valtionverotuksessa tehtävät vähennykset (1 p.)
8. Kunnallisverotuksen verovuoden tulo lasketaan vähentämällä puhtaasta ansiotulosta kunnallisverotuksessa tehtävät vähennykset (1 p.)
9. Valtionverotuksen verotettava ansiotulo ja kunnallisverotuksen verotettava tulo lasketaan vähentämällä valtionverotuksen verovuoden ansiotulosta ja kunnallisverotuksen verovuoden tulosta aikaisemmilta vuosilta vahvistetut ansiotulolajin tappiot (1 p.)
10. Edettäessä kohti verotettavaa tuloa tehdään näin verotuslaskennan eri vaiheissa vähennyksiä ja lopuksi vähennetään myös mahdollinen tappio (1 p.)